

JĘZYK ANGIELSKI

- spójrzmy na to inaczej 😊

Zobacz. Zrozum. Zapamiętaj.
Nowatorska metoda
wizualnej nauki angielskiego

Marta Fihel

Katarzyna Kanczurska

ANGIELSKI

dla leniwych

CZĘŚĆ 2

Zobacz

Zapamiętaj

Zrozum

Nowatorska metoda
wizualnej nauki angielskiego

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
--------------------	-----------

Rozdział 1

ZDANIA TWIERDZĄCE, PRZECZENIA I PYTANIA	15
--	-----------

1.1. Zdania twierdzące	17
------------------------------	----

1.2. Przeczenie	18
-----------------------	----

1.3. Pytania	20
--------------------	----

1.4. Się	29
----------------	----

Ćwiczenia	33
------------------------	-----------

Rozdział 2

ZDANIE – PODMIOT I ORZECZENIE	49
--	-----------

2.1. Zgodność podmiotu i orzeczenia	51
---	----

2.2. Rzeczowniki niepoliczalne	52
--------------------------------------	----

2.3. Rzeczowniki zbiorowe	60
---------------------------------	----

2.4. Unikanie powtórzeń	60
-------------------------------	----

2.5. <i>It</i> w roli podmiotu	62
--------------------------------------	----

Ćwiczenia	65
------------------------	-----------

Rozdział 3

KŁOPOTLIWE CZASOWNIKI	73
------------------------------------	-----------

3.1. Wyrazy o podobnym znaczeniu	75
--	----

3.2. Kilka dziwnych czasowników	75
3.3. Phrasal Verbs (czasowniki złożone)	85
3.4. Bezokolicznik	88
3.5. Żeby	91
3.6. Czasownik + ing	93
3.7. <i>Gerund</i> i bezokolicznik	94
3.8. Zwroty imiesłowowe (czytając, śpiewając)	96
3.9. Used to + czasownik + ing	97
3.10. Unikanie powtórzeń – czasownik	98
3.11. Przyimki, czyli jeszcze jeden kłopot	99
Ćwiczenia	101
Rozdział 4	
STRONA BIERNA I PODOBNE STRUKTURY	111
4.1. Strona bierna – zastosowanie	113
4.2. Strona bierna – budowa	113
4.3. <i>Get/have something done</i>	119
4.4. Strona zwrotna	121
Ćwiczenia	125
Rozdział 5	
MOWA ZALEŻNA	133
5.1. Mowa zależna – czasowniki	135
5.2. Mowa zależna – czas teraźniejszy	137

5.3. Mowa zależna – czas przeszły	137
5.4. Mowa zależna – sugestie, nakazy, prośby	141
5.5. Pytania pośrednie	143
5.6. Mówi się, wierzy się... czyli mowa zależna w stronie biernej	145
Ćwiczenia	147
Rozdział 6	
OKRESY WARUNKOWE	155
6.1. Zero Conditional (zerowy okres warunkowy)	157
6.2. First Conditional (pierwszy okres warunkowy)	159
6.3. Second Conditional (drugi okres warunkowy)	160
6.4. Third Conditional (trzeci okres warunkowy)	162
6.5. Okresy warunkowe – podsumowanie	164
Ćwiczenia	165
Rozdział 7	
INNE ZDANIA ZŁOŻONE	173
7.1. Zdania względne	175
7.2. Zdania rozszczerpione	183
Ćwiczenia	185
Rozdział 8	
LEPIEJ, ŻEBYŚ... CZYLI O SUGESTIACH I ŻYCZENIACH	189
8.1. <i>Had better</i>	191
8.2. <i>I'd sooner/rather</i>	192

8.3. <i>Wish i if only</i>	192
8.4. <i>It's time</i>	194
Ćwiczenia	195
Rozdział 9	
SUBJECT – VERB – OBJECT, ALE... CZY NA PEWNO?	201
9.1. Emfaza	203
9.2. Inwersja	204
9.3. Fronting	205
9.4. Elipsa	206
Ćwiczenia	207
Załączniki	211
Klucz	217

WSTĘP

Książka, którą trzymasz w rękach, nie jest ani typowym podręcznikiem, ani zwyczajną „gramatyką” języka angielskiego. Nie jest najeżona trudnymi terminami ani nie próbuje opisać wszystkich możliwych odstępstw od przejrzystych reguł gramatyki angielskiej.

Jeśli ostatnie zdanie wywołało u ciebie szyderczy uśmiech albo szczerze zdumienie, powtórzmy raz jeszcze: **zasady angielskiej gramatyki są przejrzyste i proste.**

Dlaczego?

Elementy angielskich zdań są jak klocki, które muszą do siebie pasować. Każda struktura i każda odmiana sprowadza się do najwyżej **kilku prostych schematów**. Oczywiście, jeśli sięgniesz po dzieło literackie lub felieton w renomowanym piśmie, znajdziesz tam na ogół skomplikowane, długie zdania. Te zdania składają się jednak z **mniejszych części**, od których należy zacząć naukę każdego języka.

Angielska gramatyka naprawdę **oszczędza naszą pamięć**. Pomyśl o języku polskim, innych językach słowiańskich czy romańskich. Pomyśl o siedmiu przypadkach, przez które odmienia się polski rzeczownik, przymiotnik czy zaimek.

- Tego wszystkiego w angielskim nie ma! Przypadki są „ukryte”, niewidoczne – rzeczownik zmienia formę tylko wtedy, kiedy dokonujemy rozróżnienia na liczbę pojedynczą i mnogą, a przymiotnik – kiedy go stopniujemy.
- To samo dotyczy czasownika, który prawie nie odmienia się przez osoby!
- Skoro mówimy o czasowniku, wspomnijmy o angielskim „straszaku”, czyli czasach gramatycznych. Wokół tego zagadnienia narosło wiele mitów. Autorzy różnych podręczników doliczyli się tych czasów **16**, podczas

gdy – uwaga! – niektórzy lingwiści wyróżniają w angielskim tylko **dwa** czasy. Porzućmy jednak te akademickie spory: przecież osoby, dla których angielski jest pierwszym (ojczystym) językiem, postrzegają czas tak samo jak większość ludzi – dzielą go na przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Zapomnij więc o tym, czego być może do tej pory się nasłuchiłaś/nasłuchałeś, i nie bój się, że to zagadnienie cię przerośnie.

Struktury angielskie oczywiście różnią się od polskich i to może nastęrczać trudności. Mają jednak pewne zalety:

- Są bardzo **precyzyjne**. Oznacza to, że jeśli nauczysz się kilku schematów, będziesz poprawnie odczytywać i budować zdania.
- Są na ogół niezwykle **ekonomiczne**. Oznacza to, że zamiast kilkunastu słów użyjesz kilku, a sens twojej wypowiedzi będzie jasny dla odbiorcy.

Kiedy pisałyśmy tę książkę, zależało nam przede wszystkim na trzech rzeczach.

- Pierwszą z nich było **klarowne wyjaśnienie** znaczenia najważniejszych struktur. Jeśli zrozumiesz, jaki jest sens danej konstrukcji, z pewnością zrozumiesz zbudowane na jej podstawie zdania.
- Po drugie, starałyśmy się zilustrować zasady budowy zdań angielskich za pomocą przejrzystych, kolorowych **schematów**. Ważną inspirację stanowiła dla nas metoda nauczania języka niemieckiego Agnieszki Drummer oraz książka „Niemiecki dla leniwych” Agnieszki i Moniki Drummer. Drugim rodzajem pomocy wizualnych są liczne tabele ilustrujące schematy, różnice znaczeniowe itp.
- Trudno pisać o strukturach gramatycznych, nie posługując się odpowiednią **terminologią**. Tę jednak postanowiłyśmy zredukować do **minimum**. Niektórych terminów nie sposób uniknąć, ale za każdym razem starałyśmy się w przejrzysty i prosty sposób wyjaśnić, co one oznaczają. Czasami podajemy angielskie nazwy tych gramatycznych terminów, ale, jeśli nie mają dla ciebie znaczenia, nie przejmuj się nimi. Podajemy je, by zaspokoić ciekawość najbardziej dociekliwych i tylko dlatego, że mogą okazać się przydatne w przyszłości – występują przecież w podręcznikach i słownikach.

Jak korzystać z tej książki?

- Przede wszystkim nie musisz czytać kolejnych (pod)rozdziałów po kolei. Oczywiście zaczynamy od zagadnień najprostszych, ale potem pewne kwestie zazębiają się. Zamiast usiłować zapamiętać od razu wszystkie szczegółowe zasady stosowania danej konstrukcji, skup się na najistotniejszych, a pozostałe odłóż na później.
- Postaraj się zapamiętać schematy budowy zdań. Pomogą ci w tym użyte przez nas symbole i kolory.
- Zwłaszcza w przypadku bardziej złożonych konstrukcji warto jest zapamiętać przykładowe zdanie. Jeśli nauczysz się go na pamięć, kolejne będziesz tworzyć automatycznie.
- Ćwiczenia wykonuj w dogodnym dla siebie tempie, ale rób to systematycznie. Pamiętaj: lepiej zrobić **jedno ćwiczenie codziennie** niż kilkanaście raz w tygodniu.
- Do naszej książki możesz też sięgać sporadycznie – jak do instrukcji pralki czy zmywarki, kiedy się popsuje. Zanim wezwiesz fachowca, sprawdź, czy nie potrafisz usunąć „usterki” samodzielnie.

Powodzenia!

Słowniczek wizualny

podmiot

podmiot

orzeczenie

orzeczenie

operator

operator (czasownik posiłkowy/pomocniczy)

czasownik modalny

czasownik modalny

Past Participle

Past Participle

czasownik

self

czasownik zwrotny

czasownik

ing

czasownik z końcówką „ing”

not

przeczenie

?

słowno pytające (lub ich grupa)

coś

coś (jakaś informacja w zdaniu, np. dopełnienie lub okolicznik)

dopełnienie

dopełnienie

dopełnienie B

dopełnienie bliższe

dopełnienie D

dopełnienie dalsze

+

spójnik (np. and)

przimek

przimek

określnik

określnik rzeczownika, np. a/the

konstrukcja

konstrukcja gramatyczna

5

MOWA
ZALEŻNA

Na pierwszy rzut oka

czasownik + TO + czasownik

czasownik + not + TO + czasownik

czasownik + dopełnienie + TO + czasownik

czasownik + dopełnienie + not + TO + czasownik

czasownik + przyimek + czasownik)ing

podmiot + BE + Past Participle + TO + czasownik

podmiot + BE + Past Participle + PRZYMIOTNIK

podmiot + BE + Past Participle + TO + HAVE + Past Participle

Mowa zależna to nic innego jak przytaczanie jakiejś wypowiedzi. Oto różnica między mową niezależną a zależną:

Mowa niezależna	Mowa zależna
Tom: I want to talk to you.	Ann: Tom says that he wants to talk to you.
<i>Tom: Chcę z tobą porozmawiać.</i> (Tom jest autorem wypowiedzi).	<i>Ann: Tom mówi, że chce z tobą porozmawiać.</i> (To Ann jest autorką wypowiedzi, w której przytacza słowa Toma).

Mowa zależna często wymaga dokonania przekształceń w strukturze samego przytaczanego wypowiedzenia. Zanim przyjrzymy się tym zmianom, omówimy podstawowe czasowniki, które służą do wprowadzania wypowiedzi.

5.1. Mowa zależna – czasowniki

Żeby jakąś wypowiedź przytoczyć, używamy m.in. czasowników:

add (dodawać)

admit (przyznawać)

advise (radzić)

agree (zgadzać się)

announce (obwieszczać, ogłaszać)

answer (odpowiadać)

ask (pytać)

beg (błagać)

claim (twierdzić)

comment (komentować)

complain (narzekać)

confirm (potwierdzać)

consider (rozważać)

decide (postanowić)

deny (zaprzeczać)

demand (żądać)

doubt (wątpić)

expect (spodziewać się)

explain (wyjaśniać)

fear (obawiać się)

guarantee (gwarantować)

hope (mieć nadzieję)

know (wiedzieć)

insist (nalegać)

mention (wymieniać, poczynić wzmiankę)

observe (zauważyć)

promise (obietnicować)

remember (pamiętać)

repeat (powtarzać)

reply (odpowiadać)

say (mówić)

swear (przysięgać)

state (twierdzić)

suggest (proponować, sugerować)

suppose (przypuszczać)

tell (powiedzieć)

think (myśleć, sądzić)

understand (rozumieć)

warn (ostrzegać)

Say i tell

Obydwa te czasowniki przetłumaczymy: *powiedzieć*. Jest jednak różnica.

Say odnosi się właściwie do wszelkich typów wypowiedzi, w tym również np. do pytań, okrzyków zachwytu czy pozdrowień, podczas gdy **tell** tylko do takich, w których stwierdza się fakty albo nakazuje czy doradza, co należy zrobić. Obydwa czasowników można używać zarówno w mowie niezależnej (gdy przytacza się bezpośrednio czyjąś wypowiedź), jak i w mowie zależnej. Różnica znaczeniowa jest wyraźna zwłaszcza w mowie niezależnej, gdzie **say** określa prawie wszystkie typy mówienia, a **tell** tylko niektóre z nich.

Z wyjątkiem utartych wyrażen obowiązuje reguła, że bezpośrednio po czasowniku **tell** następuje imię własne, rzeczownik lub zaimek osobowy, czyli – ogólniej – **dopełnienie** wskazujące na osobę, której się coś mówi. Czasownik **say** nie wymaga takiego dopełnienia, a jeżeli chce się je dodać, to musi ono przybrać postać wyrażenia z przyimkiem **to**. Porównaj przykłady:

Eve **told me** that she was coming back.

Eve **said** that she was coming back.

Eve **said to me** that she was coming back.

W mowie zależnej, zwłaszcza w języku mówionym, możemy pominąć **that** (że), np.:

Dorothy admitted (that) she was angry. *Dorothy przyznała, że jest wściekła.*

I think (that) you should go. *Myślę, że powinieneś iść.*

5.2. Mowa zależna – czas teraźniejszy

To, ile zmieni się w przytaczanej w mowie zależnej wypowiedzi, zależy przede wszystkim od czasu gramatycznego czasownika, który tę wypowiedź wprowadza. Jeśli czasownik użyty jest w czasie teraźniejszym, zmianie podlegają właściwie tylko zaimki i, ewentualnie, forma czasownika. Przyjrzyj się przykładom:

Jim: I don't have much time. *Jim: Nie mam dużo czasu.*

Tim: Jim says he doesn't have much time. *Tim: Jim mówi, że (on) nie ma dużo czasu.*

Zamiana zaimka **I** na **he** wynika z oczywistego faktu, że Jim, mówiąc o sobie, używa zaimka *ja*, ale osoba mówiąca o Jimie (w naszym przykładzie Tim), zastosuje już zaimek *on*.

Równie oczywista jest zmiana formy **don't have** na **doesn't have** – Jim mówi: *nie mam*, ale Tim musi powiedzieć: *on nie ma*.

5.3. Mowa zależna – czas przeszły

Sprawy nieco się komplikują, kiedy czasownik wprowadzający przytaczaną wypowiedź ma formę czasu przeszłego. Przyjrzyj się przykładom:

Jim: I don't have much time. *Jim: Nie mam dużo czasu.*

Tim: Jim said he didn't have much time. *Tim: Jim mówi, że (on) nie ma dużo czasu.*

Lucy: I'm not watching TV. *Lucy: Nie oglądam telewizji.*

Julia: Lucy told me she wasn't watching TV. *Julia: Lucy powiedziała mi, że nie ogląda telewizji.*

W obydwu parach zdań zmianie uległ czas gramatyczny. Wynika to stąd, że skoro czasownik, który wprowadza wypowiedź, ma formę czasu przeszłego, to przytaczana wypowiedź z pewnością została sformułowana **jeszcze wcześniej** niż sama relacja. W obrębie przytaczanej wypowiedzi należy więc czas teraźniejszy zastąpić analogicznym czasem przeszłym (np. **Present Continuous** zastąpimy **Past Continuous**), czas przeszły – analogicznym czasem zaprzyszłym (np. **Past Simple** zamienimy na **Past Perfect Simple**) itd. Poniższa tabela ilustruje zmiany czasów gramatycznych, które następują w mowie zależnej:

Mowa niezależna	Mowa zależna
Present Simple	Past Simple
DO	DID
I want to stay here a bit longer.	She said that she wanted to stay there a bit longer.
Present Continuous	Past Continuous
AM ARE IS	WAS WERE WAS
They are swimming in the pool.	Mum told me that they were swimming in the pool.
Present Perfect	Past Perfect
HAVE/HAS	HAD
Rebecca hasn't finished the exercise.	Kate told the teacher that Rebecca hadn't finished the exercise.
Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous
HAVE/HAS	HAD
We have been living in Warsaw for a couple of years.	They said they had been living in Warsaw for a couple of years.

Mowa niezależna	Mowa zależna
Past Simple	Past Perfect
DID	HAD DONE
I expected it. I didn't expect it.	Paul explained that he had expected it. Paul explained that he hadn't expected it.
Past Continuous	Past Perfect Continuous
At three a.m. they were working .	He confirmed that at three a.m. they had been working .
WILL	WOULD
Future Simple Will + czasownik	Would + czasownik
Chris won't change his mind.	Andrew believed that Chris wouldn't change his mind.
Future Continuous Will + be + czasownik + ing	Would + be + czasownik + ing
We will be dancing all night.	He said that they would be dancing all night.
Future Perfect Simple Will + have + past participle	Would + have + past participle
By the end of the year we will have finished the task.	He promised that by the end of the year they would have finished the task.
Future Perfect Continuous Will + have been + czasownik + ing	Would + have been + czasownik + ing
He will have been working here for fourteen years by the end of 2018.	He informed us that he would have been working there for fourteen years by the end of 2018.

Mowa niezależna	Mowa zależna
TO BE GOING TO	
AM/IS ARE	WAS WERE
We are going to buy a new house.	They said that they were going to buy a new house.
CAN	COULD
I can give you a lift.	She said she could give me a lift.
MAY	MIGHT
We may go for a walk.	She proposed that they might go for a walk.
MUST / HAVE TO	HAD TO
You must obey your teacher. I have to go.	The father told his son that he had to obey his teacher. Lisa said she had to go.

Zmianom nie ulega czas **Past Perfect** ani czasowniki modalne, które mają już formę czasu przeszłego (**could, might, should**).

Zmian czasu gramatycznego nie wprowadzamy również wtedy, kiedy chcemy podkreślić, że przytaczana wypowiedź jest wciąż aktualna, np.:

The teacher said that Italian is a Romance language.

Nauczyciel powiedział, że włoski jest językiem romańskim.

(Język włoski jest nadal językiem romańskim).

Copernicus proved that the Earth goes round the Sun.

Kopernik udowodnił, że Ziemia krąży wokół Słońca.

(Odkrycie Kopernika jest nadal aktualne).

W przytaczanej wypowiedzi należy też dokonać zmian w wyrazach i wyrażeniach wskazujących czas lub miejsce. Zmiany te ilustruje poniższa tabela:

Mowa niezależna	Mowa zależna
ago	before / earlier
here	there
now	then
today	that day
tomorrow	the following day / the next day
yesterday	the previous day / the day before

Przeczytaj przykłady:

Mowa niezależna		Mowa zależna	
Tom:	We are leaving tomorrow .	Tom said that	they were leaving the following day .
	I met my wife 6 years ago .		he had met his wife 6 years earlier .
	I'll get you now a nice cup of tea.		he'd get me then a nice cup of tea.
	I've never enjoyed spending time here .		he'd never enjoyed spending time there .
	I'm going to relax today .		he was going to relax that day .

5.4. Mowa zależna – sugestie, nakazy, prośby

Mowa zależna to również wypowiedzi typu: *Poprosił nas, żebyśmy poczekali.*, *Kazali im wyjść*. itp. Przytaczanie w mowie zależnej prośb, propozycji, poleceń i nakazów wymaga użycia odpowiedniego czasownika oraz bezokolicznika z **to**, czasownika z końcówką „**ing**” lub zdania podrzędnego. Której z form użyjemy, zależy właśnie od czasownika wprowadzającego prośbę, nakaz itp. (niektóre mogą występować w różnych strukturach).

Czasowniki **agree** (zgadzać się), **claim** (twierdzić), **offer** (proponować), **promise** (obietować), **refuse** (odmawiać) w mowie zależnej występują w konstrukcji:

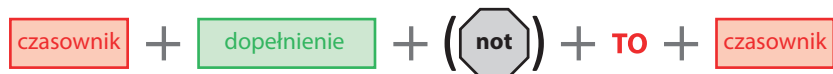

Bob claims to know everything about you. *Bob twierdzi, że wie o tobie wszystko.*

She promised not to lie again. *Obiecała więcej nie kłamać.*

Sally refused to pay. *Sally odmówiła zapłaty.*

Niektóre czasowniki wymagają dopełnienia. Są to m.in. **advise** (radzić), **allow** (pozwalać), **ask** (prosić), **beg** (błagać), **command** (rozkazywać), **encourage** (zachęcać), **forbid** (zabraniać), **invite** (zapraszać), **order** (rozkazywać), **warn** (ostrzegać). Występują w konstrukcji:

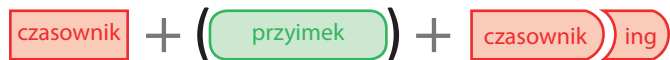

The teacher advised us to write simple. *Nauczyciel doradził nam, żebyśmy pisali w prosty sposób.*

Her parents forbid her to meet friends. *Jej rodzice zabraniają jej spotykać się z przyjaciółmi.*

She begged him not to leave her. *Błagała go, żeby jej nie zostawiał.*

Do czasowników, które łączą się z czasownikiem z końcówką „ing”, należą: **accuse of** (oskarżać o), **apologise for** (przepraszać za), **complain of/about** (narzekać na), **deny** (zaprzeczać), **insist on** (nalegać na), np.:

Ian apologised for insulting me. *Ian przeprosił za to, że mnie obraził.*

It's wrong to accuse other people of doing things you're not sure of. *Źle jest oskarżać ludzi o to, że zrobili coś, czego nie jesteś pewien.*

Sam denied stealing the money. *Sam zaprzeczył, jakoby ukradł pieniądze.*

5.5. Pytania pośrednie

Pytania w mowie zależnej nazywa się czasem pytaniami pośrednimi. Oto kilka przykładów:

Mowa niezależna	Mowa zależna (pytanie pośrednie)
Carl: What time does the class begin? <i>Carl: Kiedy zaczyna się lekcja?</i>	Carl wants to know when the class begins. <i>Carl chce wiedzieć, kiedy zaczyna się lekcja.</i>
When does the train leave? <i>Kiedy odjeżdża pociąg?</i>	Can you tell me when the train leaves? <i>Może mi pan powiedzieć, kiedy odjeżdża pociąg?</i>
Are you having a good time? <i>Czy dobrze się bawicie?</i>	I asked if the guests were having a good time. <i>Zapytałem, czy goście dobrze się bawią.</i>

Pytania pośrednie wprowadza się za pomocą całych zdań, np.: **She asked** (*zapytała*), **I want to know** (*chcę wiedzieć*), **Could you tell me** (*czy mógłby mi pan powiedzieć*) itd.

Pytania poprzedzone tego typu zdaniem zmieniają szyk – po prostu stają się zdaniami twierdzącymi lub przeczącymi.

Pytania, które w mowie niezależnej (czyli nieprzytaczane) zaczynają się od operatora (**do, does** itd.), w mowie zależnej wprowadza się przy pomocy słów **if** lub **whether**, które w tym wypadku stanowią odpowiednik polskiego czy:

Pytanie wyjściowe	Zdanie wprowadzające	Słowo łącznikowe	Przytaczane pytanie po zmianie szyku
			podmiot + orzeczenie
Was the match cancelled?	Can you please tell me	if	the match was cancelled?
<i>Czy mecz został odwołany?</i>	<i>Czy możesz mi powiedzieć,</i>	<i>czy</i>	<i>mecz został odwołany?</i>
Will Lucas join us?	Martha isn't sure	whether	Lucas will join us.
<i>Czy Lucas do nas dołączy?</i>	<i>Martha nie jest pewna,</i>	<i>czy</i>	<i>Lucas do nas dołączy.</i>

Q: How do you comfort
a grammar snob?

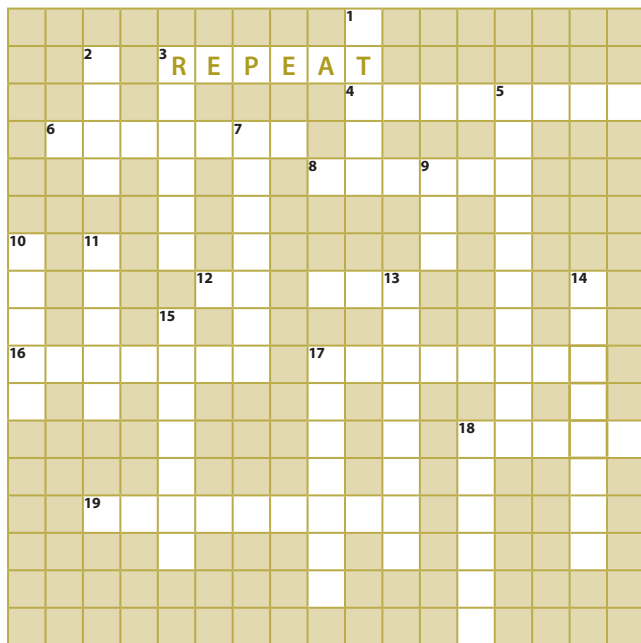
A: There, their, they're.

ĆWICZENIA

5.1. Mowa zależna – czasowniki s. 135

1. Rozwiąż krzyżówkę, wpisując angielskie odpowiedniki podanych wyrazów.

Across

- 3** powtarzać (6)
- 4** obwieszczać, ogłaszać (8)
- 6** obiecywać (7)
- 8** stanowczo pytać, żądać (6)
- 12** zastanawiać się (6)
- 16** wierzyć, sądzić (7)
- 17** narzekać (8)
- 18** przyznawać (5)
- 19** przeproszać (9)

Down

- 1** twierdzić (5)
- 2** ostrzegać (4)
- 3** wspominać, komentować (6)
- 5** rozumieć (10)
- 7** przypuszczać (7)
- 9** dodawać (3)
- 10** wątpić (5)
- 11** odpowiadać (5)
- 13** pamiętać (8)
- 14** uważać; rozważać (8)
- 15** wspominać o czymś/kimś (7)
- 17** potwierdzać (7)
- 18** radzić (6)

2. Wybierz właściwy wyraz.

Example: She **said/told** me about her family. → She **said/told** me about her family.

- Tonight, I'll **say/tell** you a story about a small dwarf.
- Say/Tell** your mother what happened – she won't blame you if you **say/tell** the truth.
- The teacher **said/told** he wouldn't accept any excuses.
- Charles **said/told** he enjoyed water sports.
- Maria **said/told** me that I could borrow her tennis racket.

3. Uzupełnij zdania spójnikiem 'that'.

Example: Martin told me **that** he hadn't had a good day.

- Many teenagers claim nobody understands their feelings.
- Felix believes the key to success lies in one's determination.
- The left-wing candidate promised women's standpoint will be respected.
- Why does everybody think she's crazy?
- Andy told the doctor he had been stung by an exotic insect, which turned out to be a blatant lie*.

* blatant lie: wierutne kłamstwo

5.2. Mowa zależna – czas teraźniejszy s. 137

1. Przekształć zdania na mowę zależną.

Example: **Peter:** I want to travel the world.

Peter says that **he wants to travel the world.**

- Ellen:** I like Italian cuisine. → Ellen says that _____
- Mum and dad:** We're leaving. → Mum and dad say that _____
- My neighbour:** The rent went up. → My neighbour says that _____

- d) **Carla:** I'm ready. → Carla says that _____
- e) **Tony:** I haven't taken my wallet. → Tony says that _____

5.3. Mowa zależna – czas przeszły s. 137

1. Zaznacz zdania, które zostały przytoczone w przykładach 1–5.

Example: *She said she had travelled round the world.*

A. 'I travelled round the world.' B. 'I travel round the world.' C. 'I'd travel round the world.'

1. He told me that he was going to get married.

A. 'I'm going to get married.' B. 'He was going to get married.' C. 'I was going to get married.'

2. They said they didn't enjoy their stay.

A. 'We didn't enjoy our stay.' B. 'We hadn't enjoyed our stay.' C. 'We don't enjoy our stay.'

3. He told her she looked nice.

A. 'She looks nice.' B. 'You look nice.' C. 'She looked nice.'

4. He said he'd been feeling exhausted.

A. 'I'd been feeling exhausted.' B. 'I was exhausted.' C. 'I've been exhausted.'

5. She informed me she was typing an urgent message.

A. 'I was typing an urgent message.' B. 'I'm typing an urgent message.' C. 'She was typing an urgent message.'

2. Dopasuj wyrazy do ich odpowiedników w mowie zależnej.

Example: *here – there*

Direct Speech (mowa niezależna)	Reported Speech (mowa zależna)
here; last month; next month; now; this; today; tomorrow; yesterday	that day; the day before/the previous day; the following day/the next day; the following month/the month after; the month before/ the previous month; that; then; there; the next month; the day after

3. Przekształć zdania na mowę zależną.

Example: *We're going to be late.* → *He said that we were going to be late.*

- a) I don't want to stay here.
He said that _____.
- b) Penny is leaving at ten tomorrow.
He told us that _____.
- c) The living room needs tidying up.
Dad told us _____.
- d) The pupils haven't finished their lunch yet.
The canteen chef knew _____.
- e) If you don't stop disturbing me, I won't get you an ice cream.
Julien's elder sister told him that _____.
- f) I scored two goals!
The boy boasted* _____.

* boast: przechwalać się

5.4. Mowa zależna – sugestie, nakazy, prośby s. 141

1. Zaznacz poprawną formę lub wyraz.

Example: *The guards **begged/ordered** them to leave.*

- a) My sister asked me **to/that I/if I** join her and take part in the white water rafting camp.
- b) The dietician advised her **use/she use/to use** less salt.
- c) The headmistress warned us **not to leave/to leave/leaving** our belongings unattended.